

Kompetanse for mangfold

- 1) Rettigheter for barn, unge og voksne asylsøkere
v/Janne Duesund, FMAV
- 2) Rettigheter etter introduksjonsloven
v/ Tor Øyvind Endresen, FMAV

1) Asylsøkeres rettigheter

Asylsøker

- En person som søker om beskyttelse (asyl) i Norge, og som ikke har fått søknaden sin endelig avgjort.
- Enslig mindreårig asylsøker er et barn under 18 år som kommer til Norge uten foreldre eller andre med foreldreansvar, og som søker om beskyttelse (asyl) i Norge, men som ikke har fått søknaden sin avgjort.

Barnehageplass? Nei.

- Barn av asylsøkere har ikke rett til barnehageplass etter barnehageloven
- Barn har rett på plass først når barnet og foreldrene har fått opphold, og er varig bosatt i en kommune (barnehageloven § 2)
- Tilbud til barn som bor i mottak fra de er 2 år og frem til skolealder
 - 3 t per dag, UDIs kravspesifikasjon til mottakene
- UDI gir tilskudd for barnehageplass til asylsøkerbarn i alderen 4-5 år

Men. Kommune kan tilby plass til alle barn som bor i mottak.

Grunnskoleopplæring? Ja.

Alle barn og unge i grunnskolealder (6-15 år) har rett og plikt til grunnskoleopplæring etter opplæringsloven (§ 2-1).

Dersom det er sannsynlig at barnet skal være mer enn 3 mnd.

Videregående opplæring? Nei. Og ja.

For å ha rett til videregående opplæring er det et vilkår at søker har lovlig opphold i landet.

Unge asylsøkere kan likevel ha rett til videregående opplæring (oppl: §3-1, 12. ledd) når det er under 18 år og det er sannsynlig at de skal oppholde seg mer enn 3 mnd. i landet.

Dersom de fyller 18 år i løpet av skoleåret, har det rett til å fullføre påbegynt skoleår.

Får de avslag på søknaden om oppholdstillatelse, gjelder retten til videregående opplæring etter § 3-1 frem til dato for endelig vedtak.

Er asylsøkere over 25 har de ikke voksenrett til videregående opplæring, §§ 4A-3.

Grunnskoleopplæring for voksne? Nei. Og ja.

- Vilkår om lovlig opphold. Voksne asylsøkere over 18 år har ikke rett.
- Unge asylsøkere mellom 16-18 år som har behov for grunnskoleopplæring har rett til det (oppl. § 4A-1 grunnskoleopplæring for voksne).

Norskopplæring for asylsøkere

- Asylsøkere over 16 år kan få inntil 175 timer norskopplæring etter Læreplan i norsk og samfunnskunnskap, men det er ingen rett eller plikt .
 - Forslag fra regjeringen nå om å innføre 50 timer kultur- og samfunnskunnskap for asylsøkere i mottak
- Når beboere i mottak får oppholdstillatelse, får de rettigheter etter introduksjonsloven.

2) Regler etter introduksjonsloven

Formål

- Introduksjonsloven § 1 lyder:
«Formålet med denne loven er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.»
- Hovedformål er å styrke utlendingers mulighet til å komme i arbeid

Tilbud etter introduksjonsloven

Introduksjonsprogram etter Introduksjonsloven kapittel 2:

- Helårlig og fulltids- kvalifiseringsprogram som bl.a. inneholder opplæring i norsk og samfunnskunnskap
- Gir rett til introduksjonsstønnad som deltaker
- Gjelder aldersgruppen 18 til 55 år

Norsk- og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven kapittel 4:

- 600 timer opplæring opp til 3000 timer etter behov
- Gir ikke rett til introduksjonsstønnad
- Gjennomføringen har betydning for permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap. Forslag lovendring om krav til beståtte prøver
- Gjelder aldersgruppen 16 til 55 år. En rett for også de over 55 år.

Rett og plikt etter introduksjonsloven introduksjonsprogrammet

Nyankomne utlendinger med rett og plikt til kvalifiseringsprogram etter introduksjonsloven § 2 vil hovedsakelig sett være :

- Flyktninger, overføringsflyktninger, oppholdstillatelse på humanitært grunnlag, og oppholdstillatelse på grunnlag av behov for kollektiv beskyttelse.
- familiegjenforente med før nevnte.
- Kommunen kan også gi andre introduksjonsprogram introl. § 3

Rett og plikt etter introduksjonsloven Norsk og samfunnskunnskap

- Omfatter en større persongruppe enn introprogrammet
- For norsk og samfunnsfag gis det forskjellige rettigheter og plikter etter en inndeling i tre forskjellige grupper etter type oppholdstillatelse. Grovt sett inndeles gruppene slik:
 - «rett og plikt»: personer med rett til introduksjonsprogram, utlendinger som har fått opphold som familiemedlemmer til norske eller nordiske borgere
 - «rett»: Personer som i utgangspunktet har «rett og plikt», men som er over 55 år
 - «plikt»: Enkelte arbeidsinnvandrere og familieinnvandrede med arbeidsinnvandrere
- «plikt» gruppen må selv betale for undervisningen, de andre gratis

Introduksjonsprogrammet, jf. introduksjonsloven § 4

Programmet skal inneholde:

- Norskopplæring
- samfunnskunnskap
- Tiltak som er egnet for å forberede deltakeren til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet

Krav om at mål og tiltak nedfelles i en individuell plan for den enkelte

Programmet skal være helårlig og på full tid:

- 47 uker i året (52 uker minus 5 uker ferie) i tillegg får deltaker fri bevegelige fri- og helligdager
- 37,5 timers uke

Introduksjonsprogrammets varighet

Programmet varer frem til vedkommende er grunnleggende kvalifisert i henhold til individuell plan.

Normaltid to år med mulighet til forlengelse til tre år.

Kommunens ansvar for start av opplæringen

Introduksjonsprogrammet:

- Krav til kommune å gi tilbud om undervisning senest tre måneder fra en deltaker ble bosatt i kommunen

Norsk og samfunnskunnskap:

- Krav til kommune å gi tilbud om undervisning senest tre måneder fra en deltaker ble folkeregistrert i kommunen, eller bor midlertidig på asylmottak i kommunen